

Täysistunto

Tiistai 16.4.2024 klo 13.59—15.23

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kirkkolain 3 ja 8 luvun muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 18/2024 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 7/2024 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 7/2024 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Valiokunnan puheenjohtaja Peltokangas, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.52 **Mauri Peltokangas ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kirkolliskokous hyväksyi uuden kirkkolain ja siihen liittyvät erillislait sekä kirkkojärjestyksen 11. marraskuuta 2021. Eduskunta hyväksyi kirkkolakia ja erillislakeja koskevat ehdotukset 2. maaliskuuta 2023, ja uusi lainsäädäntö tuli voimaan 1. heinäkuuta 2023.

Tänään käsitellään hallituksen esitystä kirkkolain 3 ja 8 lukujen muuttamisesta. Tässä asiassa on kyse eräistä kirkkolakiin tehtävistä täsmennyksistä.

Ehdotetulla lailla kirkkolakiin kirjataan seurakuntayhtymän yhteisen kirkkovaltuuston mahdollisuus siirtää päätösvaltaa hallintosäännössä myös seurakuntayhtymän viranhaltijalle.

Yhteisen kirkkovaltuuston päätöksentekoon liittyvää sääntelyä selkeytetään siltä osin kuin päätöksenteko edellyttää määräenemmistöä.

Lisäksi diakoniatyön henkilötietojen käsittelyä koskeva viittaussäännös muutetaan koskemaan vuoden 2024 alusta voimaan tulleen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain 703/2023 säännöksiä.

Hallintovaliokunta ehdottaa, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Aittakumpu.

14.54 **Pekka Aittakumpu kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Kirkko on merkittävä vaikuttaja suomalaisessa yhteiskunnassa, vaikka kirkon jäsenmäärä on ollutkin pitkään laskeva. Moni ihminen tässäkin ajassa etsii elämäänsä tarkoitusta ja pysyvyyttä, joita kirkosta sitten etsitään. On mielenkiintoista, että viime vuonna kirkkoon liittyneiden määrä kasvoi ja että kun kaikkiaan kirkon jäseneksi liittyi viime vuonna 21 000 henkilöä, niin heistä lähes neljännes oli iältään 30—39-vuotiaita. Nuoret ja nuoret aikuiset ovat kiinnostuneita kirkosta. Kaikkiaan vuoden lopussa kirkkoon kuuluvien osuus oli 64,5 prosenttia väestöstämme.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 35/2024 vp

Kirkkolaiilla on oma erityinen säätämisyjärjestyksensä, ja eduskunnan toimivaltaan kuuluu mahdollisen lainsäädäntötekni- sen virheen oikaiseminen, kuten nyt olemme tässä tekemässä. Tässä esityksessä, kuten hallintovaliokunnan puheenjohtaja äsken kertoi — kiitos hänelle esittelystä — selkeytetään seurakuntayhtymän hallintoa koskevaa sääntelyä. Lakiin muun muassa kirjataan yhteisen kirkkovaltuuston mahdollisuus siirtää päätösvaltaa hallintosäännössä myös seurakuntayhtymän viranhaltijalle. Lisäksi muutetaan diakoniatyön henkilötietojen käsittelyä, jotta se vastaa tämän vuoden alusta voimaan tullutta sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annettua lakia.

Arvoisa rouva puhemies! Diakoniatyössä kohdataan ja autetaan lukuisia suomalaisia, jotka ovat jostain syystä jääneet avun ja tuen ulkopuolelle, ja diakoniatyössä myös käsitellään erilaisia henkilötietoja. Kuten kirkon työssä yleensäkin, diakoniatyössä luottamuksellisuus on äärimmäisen tärkeää. Siksi on välttämätöntä, että diakoniatyön henkilötietojen käsittelyä pidetään ajan tasalla ja tehdään tämä tekninen muutos.

Tässä ajassa julkisuudessa on ollut esillä, että diakoniatyössä on paljon paineita ja tuloja avun ja tuen piiriin on. Ihmiset etsivät apua esimerkiksi taloushuoliin, erilaisiin perheiden haasteisiin ja mielenterveys- ja päihdeongelmiin ja mitä erilaisimpiin ihmisten kohtaamiin vaikeuksiin, ja siinä diakoniatyö usein kohtaa sellaisia ihmisiä, jotka eivät ole apua enää mistään muualta saaneet. Diakoniatyö osaltaan voi lievittää näitä ongelmia, ja se on tärkeää, ja on hyvä, että sen luottamuksellisuus taataan tarkalla ja täsmällisellä lainsäädännöllä.

Tällainen kristillinen ihmiskäsitys, johon diakoniatyö perustuu — se, että jokainen ihminen on tärkeä ja arvokas ja että ketään ei jätetä yksin — sopii hyvin myös yhteiskunnallisen lainsäädännön pohjaksi. Näinhän on meillä Suomessa pitkään ollutkin, ja toivotaan, että on jatkossakin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Peltonen.

14.57 Eemeli Peltonen sd: Arvoisa puhemies! Tämä eduskunnan täysistunto tänään on ollut hyvin antoisa kokemus, kun olemme saaneet käsitellä kahta suomalaisen yhteiskunnan kulmakiveä, poliisia ja nyt kirkkoa. Aivan kuten edustaja Aittakumpu omassa puheenvuorossaan totesi, meillä on kirkolla ja seurakunnilla erittäin tärkeitä yhteiskunnallisia tehtäviä, jotka vain korostuvat tänä aikana.

Tässä hallituksen esityksessä selkeytetään seurakuntayhtymän hallintoa ja päätösvaltaa koskevaa kirkkolain sääntelyä. Esitys selkeyttää erityisesti niiden seurakuntien asemaa, jotka ovat muodostaneet yhteisen seurakuntayhtymän. Yhteinen kirkkovaltuusto voisi tämän muutoksen myötä jatkossa esimerkiksi siirtää päätösvaltaa hallintosäännössä myös seurakuntayhtymän viranhaltijalle. Tämä tilannehan, johon tämä muutos johtaa, on sellainen, joka on niin sanottu vallitseva asiantila kuntien hallinnossa, kun kyse on kuntalain sääntelystä, joka koskee valtuuston toimivaltaa vastaavasti delegoida asioita eteenpäin kunnalliselle viranhaltijalle, vaikkapa kaupunginjohtajalle.

Itsekin, kun olen entinen seurakuntavaltuutettu ja omassa kotikaupungissani seurakunnassa toiminut, olen havainnut, että on hyvin arvokasta ja tärkeää, että silloin kun käsitellään hallintoa molemmissa organisaatioissa, meillä kuntalain ja kirkkolain sääntelyä pidettäisiin mahdollisimman lähellä toisiaan, niin että esimerkiksi kun käsitellään seurakuntavaltuustoa koskevaa sääntelyä ja kaupunginvaltuustoa koskevaa sääntelyä, menettelyt oli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 35/2024 vp

sivat samansisältöisiä. Siihenhän osaltaan mennään myöskin tämän, ehkä tekniseltä tuntu-
van mutta kuitenkin isossa kuvassa hyvin tärkeän muutoksen myötä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen.

14.59 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Aivan erinomaisen tärkeä laki-
esitys, ja hallintovaliokunta on tehnyt hyvän mietinnön.

Kun seurakuntahallintoa katsotaan, niin aina pitää olla tavoitteena seurakuntalaisten eli
ihmisten palveleminen. Tässä ahdistuneessa ajassa, mitä me parhaillaan elämme, on äärim-
mäisen tärkeää, että seurakunta tarjoaa monipuolisia palveluita jäsenilleen ja myös kaikille
niille ihmisille, jotka tuntevat sydämessä halun tulla seurakunnan yhteyteen. Totta kai on
niitäkin ihmisiä, jotka eivät ole seurakunnan jäseniä, mutta mielestäni kristillisen periaate-
teen mukaan sellainen ihminen, joka hädän hetkellä tulee, lähestyy seurakuntaa, pitää ot-
taa avosylin vastaan. Elämme sellaista aikaa, että kun katsoo esimerkiksi tuota viimeistä
kouluampumistapahtumaa, niin oli silmiinpistävä seikka sen jälkeen, kun tämä hirvittävä
teko tuli kaikkien tietoon koko maailmassa, että ihmiset vetäytyivät, menivät kirkkoon rau-
hoittumaan ja hakemaan voimia. Tämä kuvaa hyvin sitä tilannetta, mitä apua me tässä vai-
keassa ajassa tarvitsemme. Tämän henkisen puolen hoitaminen nykymaailmassa on jäänyt
hyvin vähälle, ja toivoisin, että nyt kun näitä kirkkolakeja kehitetään — niin kuin tämäkin
hallituksen esitys ja hyvä mietintö edustavat sitä hyvässä päässä, ihan oikealla tavalla hoi-
detaan asioita — me tässä maallisessa maailmassa ottaisimme huomioon myös sen lähim-
mäisen auttamisen näkökulman. Siinä toivoisin, että tässäkin eduskunnassa tehtäisiin yhä
enemmän päätöksiä, jotka antavat mahdollisuuksia seurakunnille tehdä sitä työtään, mitä
he aidosti tekevät, eli lähimmäisen auttamista ja hädän elämistä ihmisten kanssa, kun kui-
tenkin monella ihmisellä tänä päivänä on hätä ilman tällaisia mainittuja kriisejäkin.

Hyvä, että esitys tuli ja tulee hyväksytyksi. Toivon, että eduskunnassa tulevinakin aikoi-
na tuetaan vahvasti seurakuntien tekemää arvokasta työtä ja että se saa tuolla... Ikävä kyllä
julkisen sanan puolella, somessa ja monessa muussa mediassa, monessa muussa kanavas-
sa, kuulee hyvin negatiivista viestiä seurakuntien toiminnasta. Sitä en itse toivo, vaan toi-
voisin, että se lähimmäisen ymmärtäminen ja rakastaminen olisi sillä tasolla, että emme
menisi arvostelemaan emmekä herjaamaan, vaan pyrkisimme ymmärtämään ja auttamaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén.

15.01 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Olin viime eduskuntakauden hallintova-
liokunnan jäsen, ja muistan, että kirkkolaki oli meillä ikään kuin pysyvästi käsittelyssä.
Välillä se kävi kirkolliskokouksessa, ja sitten se tuli taas eduskuntaan ja hallintovaliokun-
taan ja sitä käsiteltiin aika pitkään. On erittäin hyvä, että nyt ollaan saatu valmis mietintö
tästä asiasta. Silloin kuulin — koska itse en ole ollut seurakuntahallinnossa aktiivinen —
esimerkin, joka kertoi minulle siitä, että tavattoman moniportainen byrokratia tarvittiin esi-
merkiksi varsin yksinkertaisen hautauksen ja siihen liittyvien tiettyjen asioiden hoitami-
seksi. Mentiin todella moniportaisen organisaation läpi, ja ymmärsin, että nyt on kysymys
siitä, että pystytään delegoimaan myös siellä seurakuntahallinnossa asioita siihen tapaan
kuin kunnallishallinnossa, kuten tässä valiokunnan jäsen Peltonen äsken hyvin kuvasi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 35/2024 vp

Minusta tämä, että byrokratia kevenisi, on senkin takia tärkeätä, jotta ne asiat, joista edustaja Hoskonen äsken puhui, jotka ovat kirkon ydintyötä, saataisiin mahdollisimman hyvin hoidettua.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 18/2024 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.